

BİLİM KÜLTÜR VE EĞİTİM

KÜTÜPHANECİLİKTE YENİ BİR YAKLAŞIM: Etkin Kütüphane

Şerife Senem Güneysu Akgün

İstanbul Kültür Üniversitesi - s.akgun@iku.edu.tr

Serhat Açar

İstanbul Kültür Üniversitesi - s.acar@iku.edu.tr

Geleneksel işlevi ile bilgi edinim ortamları olan kütüphaneler, teknolojik gelişmelerle birlikte büyümekte olan bilgi toplumu bireylerinin ihtiyaçlarına karşılık vermekte zorlanan mekânlara dönüşmeye başlamıştır. Bilgi kuşağı profili etkin kütüphane kullanıcısının talebi artık, ders çalışabileceği sessiz mekânlar veya dermedeki kitaplara direkt olarak erişebileceği bilgi ortamlarından fazlasıdır. Bu ortamları kurup işletmekte olan kütüphaneciler için, kullanıcıların bilgiyi nasıl elde etmek istediği, ne kadar sürede, hangi araçlarla kullanıp özümseyeceği, bireysel yaşantısına nasıl katacağı ve kütüphane mekânlarını nasıl görmek istedikleri, yanıt bulunması gereken sorulardır. (Demas, 2006)

Etkin Kütüphane Nedir?

Etkin kütüphane; kullanıcı ve çalışanları ile kütüphane içinde ve dışında sürekli bir temas halinde olan, çocuk, genç, yetişkin ve akademik düzeyde farklı ihtiyaç ve isteklere sahip kullanıcılarına yönelik hizmet sunma becerisine sahip, sosyal yönü güçlü, duyarlı, yenilikçi; gelişimi ilke olarak benimsemiş kurumlardır. Etkin kütüphaneler; kullanıcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri, ferah, teknolojik ekip ve ekipmanlara sahip, verimli şekilde araştırma yapma olanağı sunan, eğitici ve öğretici aktiviteler yapma imkanları ile donatılmış kütüphanelerdir.

Kullanıcı Beklentileri

Kullanıcılar kütüphanede bilgiye erişmekle beraber, düşünmek, tartışmak, paylaşmak, eğlenmek, öğrenmek – öğretmek, dinlenmek ve çeşitli yaş gruplarından kullanıcılarla sosyalleşmek istemektedirler. Bu taleplere sahip etkin kullanıcılara yönelik geliştirilecek yeni nesil kütüphanecilik anlayışı, kütüphane mekânlarının dönüştürülerek, kullanıcı odaklı etkinliklere ev sahibi olacak şekilde tasarlanmasını merkezine almalıdır. Örneğin, kullanıcıların düşünme faaliyetleri için yapılandırılacak sessiz odalar, daha sesli çalışma ve tartışmalara olanak sağlayacak grup odaları, materyal, ödev ve çalışmalarını paylaşarak birlikte geliştirebilecekleri interaktif ortamlar, güncel ve ilgi alanlarına hitap eden sinema gösterimi, dijital oyunlar, dans, atöl-

ye çalışması vb. etkinliklerin sağlanabileceğini fiziksel mekânlar, akıllı tahta vb. yenilikçi eğitim materyalleri ile öğrenme ve öğretme faaliyetlerini destekleyecek imkânlar, bilişsel öğrenim sürecine katkı sağlayarak psikolojik ve zihinsel dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan rahat, konforlu çalışma salonları sunulmalıdır. Bu çalışmada, bahsi geçen gereklilikler doğrultusunda çalışmalarını yapılandırmış olan kütüphanelerin örnek olayları incelenmiş, ve İstanbul Kültür Üniversitesi Kütüphanesi odağında kullanıcı beklentilerini karşılayacak şekilde yaratılmış etkinlikler detaylandırılarak kullanıcıların kütüphane deneyimlerinin hangi ölçüde ve nasıl zenginleştiğini analiz edilmiştir.

29 Kasım 2017 Kütüphanede Bir Gece Counter Strike Etkinliği

Etkinlik tarihinden iki hafta öncesinde üniversitenin ve kütüphanenin resmi sosyal medya hesapları üzerinden yapılan anket ile öğrenciler tarafından seçilen bilgisayar oyunu Counter Strike, etkinlik günü 22:00 – 00:00 saatleri arasında kütüphanenin çalışma salonunda yüksek katılım oranı ile oynanmıştır. Etkinlik tarihinin sınav haftası öncesinde olması, öğrencilerin sınav kaygısından uzaklaşmasına yardımcı olmuştur. Etkinlik sırasında katılımcılara Pizza ve içecek ikramında bulunulmuş, öğrenciler için kütüphanede daha önce benzeri yaşanmamış bir deneyim ortamı sağlanmıştır.

13 Aralık 2017 Kütüphanede Bir Gece Sessiz Kitap Etkinliği

Sessiz sinema oyununun kitap isimleri ile oynanması prensibi ile hazırlanmış edebiyat temalı bu oyun kapsamında, öğrencilerin okuma merakını cezbetmek, aynı zamanda kitaplarla ilgili bilgi alışverişi yapmalarını sağlamak hedeflenmiştir. Oyuna hazırlık aşamasında kitap adlarının yazılı olduğu kartlar, kütüphane personeli tarafından hazırlanmış, gruplara ayrılan öğrencilere bu kartlar renklerine göre dağıtılmıştır.

13 Mart 2018 Defter ve Ayraç Yapım Atölyesi

Öğrencilerden gelen istekler doğrultusunda yapılan bu etkinlik kapsamında kullanılan materyaller kütüphane tarafından temin edilmiş ve öğrencilere etkinlik öncesinde dağıtılmıştır. Öğrenciler eğitmen eşliğinde kendi tasarımları olan defter ve ayraçları yapmış ve etkinlik sonunda bu tasarımlar ile kütüphaneden ayrılmıştır. El becerisini ve sosyal etkileşimin geliştirilmesini amaçlayan bu etkinlik kütüphanenin rafları arasında oluşturulan atölye ortamında gerçekleştirilmiştir.

Sonuç

Son çeyrek yüzyılda yaşanan hızlı gelişmelerin etkisiyle, doğal sürecin gerektirdiği sosyal değişimin, kütüphaneleri ve meslek profesyonellerini direkt yoldan etkilediği yadsınamaz bir gerçektir. Bu kapsamda yürütülen kütüphanecilik hizmetlerini merkezine alan bu çalışma, etkin kütüphanelerin gerekliliğinin altını çizmekle birlikte etkin kütüphanecilik hizmetlerinin kapsamını geliştirecek örnekler sunma gayreti gütmüştür. Örnek çalışmalar, yaşanan hızlı değişimin etki ve sonuçlarını yeni nesil kütüphanecilik bağlamında inceleyebilmeyi, kullanıcıların beklentilerine, kütüphane ile kurdukları bağa, bu bağın sosyo-psikolojik çıktılarına ne derece katkı sağladığını; kişilerin akademik ve kültürel yaşantılarına kattığı değeri araştırmayı hedeflemiştir. Çalışma ayrıca, etkin kütüphanecilik hizmetlerinin, kütüphanelerin geleceğine, mesleğin gelişimine ne oranda etki ettiği sorusunu sormuştur.

Merkeze alınan İstanbul Kültür Üniversitesi uygulamalı örneklerinde, kullanıcı profilleri belirlenmiş, yapılan anket çalışmaları ile beklentiler ölçülmüş, düzenlenen etkinlikler ile kullanıcı-kütüphanecilik ilişkisi pekiştirilmeye çalışılmıştır. Yürütülen çalışmalar, etkinlik sırasında ve sonrasında

uygulanan anketler, değerlendirme toplantıları ve kütüphane kullanım istatistiklerinin karşılaştırmalı sonuçları bağlamında değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, etkin kütüphanecilik hizmetlerinin kurum içi olumlu sonuçlarını ortaya koymuştur.

Bilginin üretimi, depolanması, korunması ve aktarımı sürecindeki tüm aşamaların dijitalleştiği 21. yy dünyasında, kütüphanelerin fiziksel varlıklarını sürdürmesi, materyal çeşitliliğini ve hizmet anlayışını sürekli

yenilenebilir bir formda tutması, bir yandan geleneksel işlevlerini sürdürürken bir yandan da kullanıcı ilişkilerini etkin kütüphanecilik hizmetleri ile bütünsel şekilde yürütmesi ile mümkündür.

Kaynakça

Demas, S. (2006). From the Ashes of Alexandria: What's Happening in the College Library? In *Library as Place: Rethinking Roles, Rethinking Space* (pp. 25-40): Council on Library and Information Resources.

AKINGÜÇ
Oditoryumu ve
Sanat Merkezi

FAZIL SAY

08 OCAK

Akingüç Oditoryumu ve Sanat Merkezi | 19.00

GSUM

TAV
İŞLETME
HİZMETLERİ

biletix
ticketmaster Türkiye